Ч. 229 (13.468). Львів, субота 2. вересня 1933. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Треба досвідченого вчителя.

Ню Йорк, 18. серпня 1933.

Перед кількома роками почалася в американській пресі цікава дискусія над працездатністю людей, що покінчили сороковий рік життя. Появилися були заміти, що після сорокового року життя праця людини менше видатна і тому підприємці добре роблять, коли приймають до роботи людей молодих. Вони є гнучкі, слухняні і вартніші не лише для підприємства, але й для громадянства.

Очевидно ті, що покінчили сороковий рік, зрозуміли, що це звернене проти них і приступили до організації оборони свого істнування. „Бо якже ж то — міркували вони — ми, що з нас замолоду витягнули життєві соки, маємо вже стати невжитками, а нашою працею мають користуватись інші?" І почалися докази, що людина після сорокового року життя, хоч не така слухняна і гнучка, але зате більше самостійна і тому може бути хосенніша для громадянства, ніж молодик. А професор журналістики у колюмбійському університеті в Ню Йорку, Волтер Піткін, видав у 1932 році дуже цікаву книжку п. н. „Життя зачинається щойно в сорокових роках".

Ця книжка додала відваги тим, що чулися вже погребаними живцем. Що більше, вони почулися сильнішими, ніж дотепер. Піткін на самому вступі кличе до тих засуджених на голодову смерть: „Ви, що переступаєте сороківку, може й не знаєте, що ви є найщасливішою ґенерацією. Нагода, яка стоїть перед вами, стане предметом зависти".

І опісля йде арґументація: Перед сороковим роком життя людина збирає досвіди. Вона знає якісь засади життєві лише з науки інших, але сама ще не мала часу їх випробувати й пережити. Через те вона нездецидована і хитка. Вона часто йде за якимись закликами навмання, на підставі самого переконання, а не досвіду.

А дальше йдуть уже наукові виводи. Фридерик Тільні у своїй студії „Мозок від тварини до людини" виказує, що мозок людини ніколи не є розвинений більше, ніж на одну половину, і не є більше вживаний, ніж на одну пяту частину. А тому, що мозок росте через вживання, то це значить, що перед сороковим роком життя він не має часу розвинутись до зрілости.

Люди з високою й активною інтеліґенцією живуть довго, як це виказують звіти асекураційних товариств. Правда, в сороковому році життя приходить зменшення вільної енерґії, але зате з цього виходить інша користь, а саме зворот до вживання, а з тим і до умового розвитку. Мозок можна розвивати майже так довго, як довго людина живе. А розвинений мозок можна вживати за управильнення всіх рухів тіла з метою забезпечити собі здоровля, а з тим і щастя.

„Дурні вмирають молодими!" — Статистика доказує, що слабоумні і божевільні вмирають у молодшому віці, ніж пересічна людина, а пересічна людина вмирає скорше, ніж людина з вищим умом. І наводить приклади на видних американцях, як відомий ґувернер стейту Ню Йорк, Ал Смит, що кандидував на президента Злучених Держав, або економіст Овен Д. Йонґ, проф. Михайло Пупін, винахідник Тома Едісон. Крім цього згадує Ґетого, Бісмарка, Леонарда Да Вінчі і багатьох інших.

Правда, автор розуміє, що лише в молодости людина може кидатися на всі сторони, немов шукаючи дороги в житті. А вже в сороковому році вона не може бути танцюристом, не може почнати вчитися мистецтва гри на скрипці, не може розвивати свого голосу, не може стати цирковим линвоскоком і т. п. До цього всього не надається вже її тіло, чи нерозвинений ум. Але зате сороклітня людина надається на спеціяліста в тому, що за попередніх літ собі вибрала.

Америка — це знаменитий край для студій справжнього життя. Тут необмежена свобода, тут і нагода вибитися понад інших, тут можливість у молодому віці пробувати всього: і покінчити університетські студії, і кидатися на фізичну чи механічну працю, виміняючи серед нормальних відносин заняття майже кожного тижня... без наражения себе на посміховище та критику за невдачу чи за нездарність.

Отим-то американець чується незалежним і безжурним наче дітвак у понятті европейця. Він не привязаний до якоїсь одної роботи і не боїться стратити „посаду". Йому байдуже, чи він буде працювати в Ню Йорку, Пітсбурґу, Шикаґу, чи в Сан Франціско. Річ лише в тому, як перенестися з місця на місце. Уроженець Ню Йорку стає стейтовим сенатором в Арізоні, а уроженець тексанських прерій стає підприємцем циркових ігрищ, які має публика з нагоди дужання світових чемпіонів-силачів.

Та не лише циркова арена дає можливість випробувати свої сили. Звичайне громадянське, чи так зване політичне життя в Америці — це ніщо інше, як свого роду цирк. Міністр закордоних справ іде на циркову арену з промовами, а ґазетна кампанія нераз небагато ріжниться від циркової боротьби чи дужання. І якось не дуже то дивуються люди, коли якась ґазета назве урядуючого президента дураком, ані це не шкодить його репутації. Головне те, щоби не закинути якогось нечесного вчинку, бо це підкопує авторитет.

В українському громадянстві в рідному краю велася основна полеміка за засади. Дехто тим дуже згіршився, вважаючи, що це шкодить повазі нації.

В житті нації мусять відбуватися такий самий природний процес, як і в житті одиниці. Не може людина бути машиною, все лише жити для інших і через це все вважати на те, що то хтось інший собі подумає. Нехай йому вільно буде також бути собою. Отже йому вільно й забавитись, і посміятись і трошки „понизити свій лет" буденними справами. Таке саме і з нацією. Нам, українцям, вільно колись поговорити і про свої домашні справи і не дуже то журитись тим, що сусід скаже з цієї нагоди.

З другої сторони не треба вважати катастрофою, як когось там навіть потурбують у ґазетах. Дитина, що не падає, не навчиться ходити. Людина, що не робить промахів, не зможе виробитися на самостійного громадянина. Вона все мусить слідкувати за іншими. А як її виб'ють раз і другий, то вона навчиться витягати науку з таких промахів, і якщо вона серіозно думає, знайде колись себе і стане корисним діячем для свого окруження, а може й громадянства.

Відомо, що нація — це маса. Її треба вести і показувати дорогу. Як може нація створити провідників, коли в суспільности нема виміни думок, коли нема запалку, нема нагоди і свободи зробити щось незгідне з правилом? Тільки нашого щастя, що можемо свобідно робити помилки, бо інакше ми не відчувалиб ріжниці між добром і злом.

А вже рішуче потрібно нам, щоб учителями нації ставали не ті, що гладко переходили через життя, а саме ті, що безнастанно падали і вставали, перебивались через найбільші труднощі, часом і зблудили, але всетаки знайшли для себе шлях і можуть на нього навести сотні й тисячі своїх земляків.

Мені здається, що час завзятої боротьби і теперішні дужання в рідному краю саме надаються на витворення цілої громади людей, які можуть стати учителями нації.

Семен Демидчук.

„Лицем до буржуазії і задом до пролетаріяту".

Такі майстри на всякі голосні гасла — більшовики про теперішню свою літвінівську „ґенеральну лінію" в закордонній політиці не бють в бубни перед своїми закріпощеними масами. Про свій зворот у закордонній політиці вони лише пишуть на експорт, для закордону. Колиб вони хотіли писати про цю свою нову політику для мас в СРСР., то мусілиб провадити свою кампанію під гаслом **„лицем до буржуазії та задом до пролетаріяту"**. Ця їх політика є фактом. Лише потрібно уважніще приглядатися закордонній політиці та перечитувати пресу і ви не виходите зі здивування: всякі демарші в Берліні роблять якраз держави **буржуазні**, а одинока в світі „пролетарська" держава, С. Р. С. Р., спокійно приглядається як вигибають спровоковані й організовані нею комуністичні маси. Жиди, як раса, переслідувані. Буржуазія з приводу такої поведінки з марксістами й жидами голосно висловлює своє незадоволення під адресою гітлерівської влади, а одинока „пролетарська" держава мовчить. Колись більшовики голосно горлали, що вони „на страх всіх буржуїв світову пожежу роздують", а тепер вважають своїми великими успіхами пакти про ненапад з найбільшими компліментами всяких Радеків під адресою найбуржуазніших держав і фашистівських урядів!

Чи варто пригадувати більшовикам їх облудні слова про гнет східних народів Анґлією та іншими колоніяльними державами? Та хіба не ціж фарисеї будили надії на визволення пригнічених народностей? Ще недавно лунав голос з Москви звернений до працюючих мас та пригнічених народів, що червона Москва „на вістрях багнетів скоро принесе визволення". А тепер? Читаємо, що „Москва противревізіоністична". „Temps" вмістив від свого кореспондента з Москви допис, де пише, що совітська влада й совітська преса прихильно обмірковують і поділяють заходи щодо франко-італійського зближення. Тон совітської преси в останні дні вказує, що в Москві прихильно оцінювали би створення франко-італійсько-мо-

Wyciąg z protokołu wspólnego. Sąd okręgowy we Lwowie, Wydział VI. karny, w składzie: SO. W. Medyński jako przewodniczący, S. O. M. Młynarski i Dr. J. Locker, jako Głosujący, w sprawie konfiskaty czasop. Diło z 24/8. 1933. na posiedzeniu niejawnem dnia 28. sierpnia 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora, postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22/8 1933. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasop. Diło Nr. 221 z 24/8 1933. zawierającego w artykule pt. Wułyci miata, w ustępie od: rice jasna do końca artykułu znamiona wyst. z art. 170 kk. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasop. by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu bezpodstawnem pomawianiem władz państwowych o nieprzychylne ustosunkowanie się do społeczeństwa ukraińskiego zaniepokoić ogół publiczny. Wedle §§ 487, 489, 493 pk. i 36, 37 ust. druk. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Medyński wr. Protokolant: Bruch wr. Za zgodność: Janowicz st. sekretarz.

сковського бльоку, який мав би своїм завданням боронити територіяльне status quo та боротися проти ріжних ревізіоністичних спроб.

Ті, що пристрасно лаяли імперіялізм гнобителів стали вже лицем до цих гнобителів, а обернулися задом до пригноблених народів. Цілком зрозуміло, бо більшовики перестали вже говорити про „світову революцію", про направу лиха заподіяного мирними договорами, визволення пригнічених народів, звільнення працюючих мас від капіталістичного визиску й т. п. Раніш вони затуманювали легковірну публику своїми голосними й радикальними гаслами. Тепер же III. Інтернаціонал лише тишком-нишком розсилає емісарів з грішми й інструкціями та пильнує „інтересу" по всіх „заприязнених" державах, але голосної політики вже не веде і найбільше уваги звертає на розвідку. До недавна, ще перед пактами, вів лише між чужоземним робітництвом аґітацію проти інтервенції. Але тепер, коли вже „соціялістична держава" забезпечилася всякими пактами про неаґресію то їй вже багато менше залежить на симпатіях мас Західн. Европи, до яких уже не промовляє Москва бомбастичними манифестами. А в кулуарах льондонської господарської конференції Літвінов виявив свої здібности „мішуреса", розпочавши розмови з представниками ріжних держав, котрі продовжуються досі. До найбільших успіхів совітської дипльоматії за визнання СРСР de iure Еспанією, потім приязнь з Польщею, кокетування з Францією, ділові розмови з Англією та Америкою, оживлення совітсько-німецької торговлі, що почала була занепадати, навіть Болгарія розпочала через Атени розмови про навязання взаємин. Ось висліди праці більшовицької „буржуазної" дипльоматії за останні тижні...

А у виконанні гасла „задом до пролетаріяту" більшовики не дуже то стараються про заведення соціялізму й у себе самих. Ледви чи можна вважати ту систему державного капіталізму, що істнує в СРСР навіть за переходову форму до соціялізму. Це скорше поворот на ціле століття назад до аракчеївщини зі закріпощенням селянства до землі, а робітників до фабрик, що супроводиться страшним кривавим терором, виселенням, каторжними роботами на півночі і т. п. методами сталінської „ґенеральної лінії".

На національному фронті — божевільна русифікація, яка нагадує часи Валуєва, але лише своїми безглуздими заборонами, бо Валуїв ще не додумався був до фізичного знищення тих, що говорять українською мовою, як це роблять більшовики, що не тільки борються з „галицькою мовою" во імя „мови Шевченка", але нищать і самих „галичан".

Робітничо-селянські маси, ріжні „інородці" — ці внутрішні вороги більшовицької деспотії та ситуація на Далекому Сході, зовнішня небезпека, — примусили більшовицьку владу для забезпечення собі дальшого панування піти у зовнішній політиці на співпрацю і приязнь з буржуазією та піддержувати активно імперіялізм переможців, а у внутрішній політиці на тиху співпрацю з реакціонерами та московськими шовіністами, що проявляється тепер в [illegible] тивній боротьбі проти національного відродження поневолених царською імперією націй. Але що одночасно не може припинитися робота III. Інтернаціоналу в чужинецьких державах. І не може замовкнути ціла фразеольоґічна буфонада внутрі СРСР, то комунізм переживає [illegible] страшнішу внутрішню крізу. Та кріза, як також аномалія приязних звязків капіталістичних держав з Совітами, не може тривати вічність.

М. О.

Що це таке — проблема „національного проводу".

II.

Вся суть, вся ріжниця, вся біда наша в тому, що в той час, коли в інших людей сварки, розходження і навіть глибокі непримирности між партіями, орієнтаціями, клясами, „орденами" і т. д. не спиняють державного механізму, у нас вони якраз безборонно і безкарно паралізують в самім початку і на довгі роки всякі можливости національної орґанізації, і всякі можливости праці у всенаціональному маштабі. Справа лише в тім, що в той час, коли в реально істнуючій державі всяке нарушення механізму зараз дає себе відчувати і винні йдуть під суд, у нас, з огляду на наш недержавний стан цю шкоду від такої поведінки наших партій та орієнтацій наш загал не дуже добачає і розуміє, як часто не відчувають її й самі ворогуючі партії та орієнтації. Причина тут, звичайно, і в тім, що дуже короткий досвід власного державного життя ще не навчив нас думати державними катеґоріями. У нас чомусь не розуміють, що незалежно від ідеольоґії, незалежно від того, що проповідує сьогодня „Діло", чи „Розбудова Нації", чи „Тризуб", чи „Громадський Голос", реальна українська справа сьогодня таки вимагає, щоби у неї був добре поставлений пропаґандивний апарат, щоби підготовлялися кадри фахівців, потрібних негайно в першому моменті нової історичної хуртовини і т. д. Що все це потрібне для успіху української справи, потрібне для „Діла", для „Тризуба", для „Розбудови Нації" і т. д., зовсім незалежно від того, хто в рішаючий мент „захопить владу чи опанує ситуацію: чи націоналісти, чи гетьманці, чи уенерівці, чи, як то найскоріш буде в дійсности, та національна сила на Великій Україні, з невизначеною може ще сьогодні ідеольоґією, що зробить переворот і візьме у свої руки владу, жадаючи від нас, себто від еміґрації, від західних земель та Америки, на другий-же день по перевороті, не ідеольоґій, не орієнтацій, не президентів і диктаторів, лише державної техніки в найширшому розумінню цього слова.

Отже основна передумова істнування та праці всенаціонального проводу — це державний спосіб думання наших людей і розуміння того та порозуміння у тому, що нині партійні, клясові, ідейні і особисті розходження та територіяльна розмежованість не можуть, не смітимуть перешкоджати правильному ходові нашого „ідеального", „надтериторіяльного" механізму, який в першу чергу задовольняє наші національні конечности.

Ось це — головне і основне. Поодинокі політичні партії та орієнтації можуть між собою змагатися, можуть аґітувати, здобувати собі прихильників. Мине час і якась із них — справді набере реальної сили і прийде до влади. Але власне: лише при істнуванні ось такої організації хтось зможе у нас взагалі прийти до влади при зміні ситуації на Сході Европи. Буде це демократичний президент, чи гетьман, чи український Гітлер — це річ другорядна і — не страшна. Страшний теперішній стан пустки і [illegible] коли ні один центр не може скинути другого центру і ніякому центрові не може доказати його безсилля чи безґрунтовности. Ось він собі [illegible] та й істнує. Задоволений із своїх дрібненьких діл уважає себе страшно заслуженим, а коли показується, що нація котиться вділ, то це, мовляв, винні всі, тільки не вони, бо ті „всі" не хотять признати їх. І нема у нас способу, нема тої всенаціональної арени і боїться у нас той арени, деб усі претенденти до провідництва [illegible] отверто зійшлись би в чеснім бою і заняли те місце, яке їм належиться після висліду бою.

Але на цьому місці можна стрінутися з закидом, що перша річ — своя територія і держава, а при сучасному положенню українців це речі дуже далекі. Тим скептикам треба знову [illegible] пригадати ріжні історичні анальоґії. Факти [illegible] порядкування цілої нації, що перебуває в ріжних чужих державах, одному національному проводові — їм не відомі, або вони про них [illegible]

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ВЕРЕСНЯ 1933.

Д-Р ІВ. НІМЧУК. 12)

Українці і відсіч Відня 1683 р.

Кульчицький — перший каварник у Відні.

Після втечі турків зпід Відня впала в руки переможців величезна добича, у тім понад триста мішків кави, до того часу у Відні майже незнаної. По кількох днях граф Штаремберґ велів попросити до себе Ю. Кульчицького і мав з ним таку приблизно розмову:

— Ви виконали — говорив командант Відня — своє завдання дуже похвально, відважний чоловіче, цілий Відень вам за це вдячний. Скажіть-же мені тепер, що маю зробити для вас, аби сплатити вам бодай частину цього довгу за ваше пожертвування та очайдушність?

— Вельмишановний і милостивий пане — відповів Кульчицький. — Ви випереджуєте обставину, що я хотів дійсно прохати ласки, яка цілій австрійській країні може принести користь. Милостивий і вельмишановний пане, ви мусите безперечно знати про те, що в турецькому таборі знайдено поміж численною і дорогоцінною добичею також більшу скількість мішків, виповнених синьо-зеленими зернятками?

— Чув я дещо про це, але ніхто не міг мені досі пояснити, до якого вжитку можуть вони придатися.

— Я знаю ті зернята. З них робиться напиток, котрий приємно бурить кров, але при цьому не запаморочує змислів. Дайте мені, милостивий пане, тільки кілька мішків тих зернят, і я приготую з них знаменитий напиток, званий кавою, який буде також улюблений серед віденців, як є вже від соток літ серед турків.[24])

[24]) Див. публікацію: Zur Erinnerung an die Enthüllung Koltschitzky-Denkmales. Відень 1885. стор. 11.

Граф Штаремберґ з усмішкою згодився на це прохання нашого земляка і в цей спосіб положив підвалини до оснування першої віденської каварні, з котрою віденці з ходом часу зжилися незвичайно сильно. Від цього часу кава, досі в середущій Европі майже незнана у щоденному житті з причини її високої ціни і вживана тільки як лікарство, стала улюбленим напитком віденців і звідси розповсюднилася по цілій Европі як „віденська специяльність". Крім цього наділили Ю. Кульчицького громадянством міста Відня, дарували йому більшу суму гроша і камяницю при Гайдґассе ч. 8. (II. міська округа) та дали дозвіл відкрити першу каварню. Спершу продавав Кульчицький каву по вулицях Відня, носячи зі собою на дошці збанки і горнятка; пізніше винаняв він на ту ціль скромненький льокаль у „Бішофсгофі", там, де він пізніше помер (сьогодні: Домгассе 6), де брав по крайцару від горнятка. Одначе швидко перенісся до більшого льокалю на Стефансфрайтгофі „Zur blauen Flasche" ч. 624. (Стефанспляц 8). І з записок очевидців-сучасників, і з рисунків Кульчицького-каварника видно, що він носився у Відні в фантастичному строю. Також у статті Адольфа Шерпе про розвиток віденської каварні (Volkskalender 1920) зазначено, що Кульчицький „обслуговував своїх гостей у фантастично-богатім одязі". Не диво, що всі тодішні стани Відня були гістьми Кульчицького — не так задля кави, до якої довший час ніхто не міг привикнути, як для його заслуг і цікавости до його особи, що тішилася пошаною цілого Відня. Не рідко бували в нього і граф Штаремберґ і князь Евген, що й собі пробували того нового напитку. З початку подавав Кульчицький каву на турецький спосіб, себто без цукру, тому віденці не могли спершу з нею освоїтися. Аж як став додавати цукру, настав у нього такий стиск, що й цей льокаль був за тісний, аби помістити всіх гостей. „Bruderherz" (серденько) називали його віденці, і він [illegible] кликав кожного, хто загостив до його каварні. Протягала до каварні гостей також його гарна жінка Марія Уршуля.

Пізніше одержав Кульчицький від посадника Відня місце, на якому збудував великий будинок, що відповідав уже більше вимогам все численніших гостей. Це був деревляний барак з деревляними столами й лавками, що лежав у Леопольштадті „Ам унтерен Верд", коло пізнішого Шляґ —, тепер Фердинандового мосту. Отже це був перший постійний дім-каварня, де подавали каву. Каварня та перейшла по смерти Кульчицького на його нащадків, що платили громаді за винайм невеличкий чинш. Дарований громадою Відня дім при Гайдґассе 8. (старе число 285) продав Кульчицький з невідомої причини вже в 1686 році.

В цей спосіб Ю. Кульчицький став дійсно патріярхом віденських каварників, піонером широкого розповсюднення кави, бо в короткий час після оснування його першої каварні намножилося їх без числа і у Відні і по ріжних містах та місточках цілої середущої Европи. Кава стала за кількадесять літ буденним і дешевим напитком широких верств европейського громадянства, спершу заможнішого, а вкінці в новіших уже часах є вона звичайним і конечним засобом заспокоєння перших життєвих потреб.

Памятки і слава Кульчицького.

Кульчицький умер у Відні 19. лютого [illegible] р. на сухоти, на яку то недугу він досить довго слабував. Жив він мабуть 54 роки. Поховали його на цвинтарі коло катедральної церкви св. Стефана, одначе з його могили, як і з цілого того цвинтаря, нема вже давно і сліду. Бо на старім цвинтарищі стоять нині тільки високі камяниці, що окружили півколесом цей величавий храм.

.ають: факти створення величезних фондів на ріжні національні потреби (Ірляндія, жиди) їм нічого не кажуть. Крім того, переочують вони один надзвичайно важливий факт, який мусить оцінити кожний уважний обсерватор українського життя. Це факт — кольосального національного, політичного зросту українських мас на всьому просторі їх розселення і розсіяння: на Великій Україні, в Галичині, Підкарпаттю, Америці, Зеленому Клині. Цей зріст — це заслуга епохи і тих українських культурних і національних чинників, українських організацій, установ, видавництв, преси і т. д. і т. д., що систематично і невпинно діяли на окремих українських територіях, землях, кольоніях, осередках і т. д. Отже цю еволюцію, цей поступ треба вміти оцінити і треба сконстатувати, що українська нація дозріла вже до вищих форм організації: від місцевої, територіяльної — і до всенаціональної

Це уже яскраво відчувається. Ви бачите, що людям уже тісно в межах своєї льокальної „Просвіти" чи „Громади" чи партії — вони хоч духово, хоч через малий сотик хотять уже брати участь у всенаціональному будівництві. Вони вже не потребують довгих промов та агітацій, вони високожертвенні без екзекутора.

Але, на нещастя, сьогодня, в 1933 р., діється щось цілком іншого, ніж це було підчас революції в 1917. році. Тоді, як відомо, українська інтелігенція — успішно чи невдатно, інше питання, — виявила максімум розуміння і зусиль для всенаціональної і державної організації українського народу. На жаль, народ не був готовий. Тепер, навпаки, низи в більшості своїй — це вначе здисциплінована армія, готова до послуху, але зате провідні верстви під оглядом всенаціональної організації виявляють якусь незрозумілу інертність.

Це трівожне явище, над причинами якого треба добре призадуматись та їх пошукати. Але є деякі причини, на які ми хочемо тут таки вказати. Передовсім це залишки поверховних вражінь та опогадів від подій 1917-18 років, головним чином у наддніпрянських політиків, коли уряди, комітети, директорії повставали буквально в одну ніч. Люди з тих часів часто так і кажуть: та чого, власне, турбуватись, що ми розбвані, розпорошені. Ви дайте нам „подїї", — а ми в „одну ніч" зорганізуємо вам уряд. І справді, сучасним станом річей вони мало турбуються.

Правда, спочатку еміграції ці люди ще робили політику. Але обмежувалась вона Тарновом, Прагою, Парижем, Берліном, чи Віднем, і за кілька років надокучила — та й цілком розумно, — бо це було здебільша товчення води в ступі. Чому? А тому, що обмежувалась вона лише наддніпрянською еміграцією — справжнього масового обєкту політичних впливів і чинів не було і засобів для поважної роботи також. Щож торкається міліонів українського населення по цей бік Збруча та в Америці, то треба признати, що майже ніхто із наддніпрянських політиків не задумувався поважно над тим, що в боротьбі за Велику Україну роля якраз мусить припасти отсьому населенню.

Але зате й галицькі та інші місцеві українські політики по цей бік Збруча та в Америці так само щиро уявляють собі, що справа Великої України — це діло наддніпрянської еміграції, уряду УНР, гетьмана Скоропадського, коли хочете, Чубаря чи Петровського або майбутніх революційних сил на Україні, але не їхнє.

І ось тут головна й основна причина відсутности навіть ідей, плянів та міркувань про створення якогось загально-національного українського центру й проводу, що мав би дбати про визволення України, незалежно від того, звідки воно почнеться і яку матиме остаточну ціль. Ось тут треба мати відвагу признати, що 15 літ з дня проголошення самостійности України і 14 — з дня проголошення соборности її, минули для цієї ідеї цілком майже марно. Збруч духовий і фізичний, як стояв, так і досі твердо і непорушно стоїть між українськими землями. І цьому абсолютно не допомагають постійні і навіть хоробливо-настирливі декламації про „соборність", цьому не допомагає, що 14 літ у святкуваннях 22. січня, головно „націоналістичних", якось ніби навмисне затушковується кардинальний акт проголошення самостійности України і, навпаки, підкреслюється інший акт, всеж таки лише внутрішньо-національного характеру — проголошення соборности України. Але все це — всеж таки передовсім лише на папері і на словах. В плоть і в кров, в практику життя це гасло ще не перейшло. Тому то за Збручем, можна сказати, на наших очах, в страшний спосіб можуть нищити людей, морити голодом, вбивати жінок і дітей, гнати в безвісти, але многоміліонова маса кровних братів по цей бік Збруча залишається лише „академічним" глядачем.

В. П.

Збіжева політика Гітлера.

БЕРЛІН, 31. 8. ПАТ. Директор департаменту в міністерстві прохарчування Моріц обговорює в широкій статті збіжеву господарку Німеччини на майбутний господарський рік. Кошти, виложені торік на реґляментацію збіжа, були такі великі, що уряд рішився занехати тепер нові субвенції. Нова збіжева політика буде спиратися на таких основах: 1) недопущення на ринок заграничного збіжа; 2) вирівнання цін між краєвими рільними продуктами, особливо збіжевими, і заграничними харчовими продуктами; 3) занехання державної акції задля подешевіння збіжа; 4) побільшення консумції.

—o—

Зїзд гітлерівців у Нірнберзі.

БЕРЛІН, 31. 8. ПАТ. Зїзд націонал-соціялістичної партії в Нірнберзі розпочався вчора вечором приїздом канцлера Гітлера в окруженні багатьох членів уряду і визначних провідників руху. Місто прикрашено прапорами. Наплив учасників дуже великий. Приготовано кватири й таборища для 400.000 людей. Представники дипльоматичного корпусу приїдуть 1. вересня.

Коли канцлер Гітлер приїхав до ратуша, де повитали його представники міста, відкриття зїзду оголошено довготревалим биттям у дзвони. Підчас маніфестацій, що відбулися в старій ратушевій салі, де, як стверджує комунікат Вольфа, в часах могучости давної Німеччини часто мав наради цісар, передано Гітлерові оригінальну відбитку штиху Дірера п. з. „Лицар, смерть і сатана". Дякуючи за привіт, канцлер відповів, що на будуче всі партійні зїзди будуть все радити в Нірнберзі.

БЕРЛІН, 31. 8. ПАТ. У звязку зі зїздом націонал-соціялістичної партії в Нірнберзі німецька преса оголошує низку ретроспективних статтей, розглядаючи розвиток націонал-соціялістичного руху від початків до останнього часу. Хвиля націонал-соціялізму переступила вже границі Німеччини, стверджує „Кельніше Цтґ." Влада канцлера Німеччини кінчиться на державній границі, але як провідника руху сягає й поза границі. Данціґ є вже в руках націонал-соціялістів, а тим самим провід його політики залежить від Гітлера. Боротьба за Австрію буде продовжуватись, доки ця країна не дістанеться в руки націонал-соціялістів. Відродження німецького елементу сягає в найдальші його закутини, поза границі держави, бо новий світогляд Німеччини ділає сильніше від усяких паперових документів. У Нірнберзі, кінчить часопис, піднимається великих розмірів гітлерівський хрест, що як пранордійський символ навертаючого світа звіщає прихід нового світа.

Зате є у Відні багато інших памяток по Кульчицькім. І так на розі дому при Фаворітенштрассе ч. 64, давніше 56, у IV. окрузі Відня, надкаварнею „Grand Cafe Zwirina zum Kolschitzky" на висоті І. поверху видніє бронзова статуя Кульчицького, виконана в ліярні Герніка на основі проекту славного різьбаря Емануїла Пендля. Статуя величини людини представляє Кульчицького у східнім, турецькім строю, так, як він перекрадався через турецькі лінії, на голові він в округлім колпаку і в довгих вгорі широких турецьких шараварах та сандалах на ногах. У лівій руці тримає він піднос з маленькими філіжаночками, а в правій гарний малий імбрик, перехилений над філіжаночками. Лице Кульчицького шляхотне й погідне, козацькі вуси звисають у долину. Позаду статуї, що стоїть на похиленім стіннім гзимсі, до висоти колін видніють по лівій стороні кінці турецьких военних хоругов і бунчуків з півмісяцями і крива турецька шабля, а по правім боці щит, булава, топір та інші военні турецькі трофеї, серед яких вються лаврові галузки з листками. А всім тим обвелений мішок з кавою. Описаний памятник — це ремінісценція на ті часи, коли Кульчицький переходив турецькі лінії, а потім розносив і продавав каву-напиток по вулицях міста. Памятник той уфундував своїм коштом власник каварні Карло Цвіріна, що передав його на власність міста. Урочисте посвячення памятника відбулося 12. вересня 1885 р.

Крім того памятника є ще у Відні вулиця Кульчицького (Kolschitzkygasse), бічна Фаворітенштрассе, що зачинається саме від каварні Цвіріна.

Позатим істнує старий, оливний портрет Кульчицького, якого творець незнаний, що переховується в салі президії віденського Т-ва Каварників. Копія того портрету є в музею Собеського у Львові, а віднедавна і в музею Т-ва „Бойківщина" в Самборі. Репродукція його поміщена на окладинці повісти Івана Филипчака „Кульчицький — герой Відня", що вийшла цього року заходом і коштом громадян Кульчиць Шляхотських.

Портрет Кульчицького є також у музею віденського ратуша та в музею технічному при кінці Маріягільферштрассе, де істнує теж змодельована перша його каварня, що своїм старосвітським виглядом так і нагадує українську сільську хату в середині.

Подвиг Кульчицького увіковічнений і в літературі. Його діяльности присвячено не тільки багато статтей, розвідок та окремих публікацій, його заслуги оспівували й ріжні поети. Напр. Кальтенбек подає в „Oesterreichische Blätter" з 1847 р. (ч. 124) три цитати, в яких змальований подвиг Кульчицького. Один з тих цитатів, поміщений під його портретом, звучить:

Ich nahm meinen Weg durch unbewohnte Felder,
Durch Weingebirg und Tal, auch durch dunkle Wälder,
Es sehe sich wohl für, der mir folgen will nach
Und bilde sich nicht ein, es sei eine schlechte Sach'.
Ich wünsche jedem Glück, das ihm wie mir gelinge,
Damit sein rühmliches Tun auch bei der Nachwelt klinge.
Ich lebe schön vergnügt, mir beibt zum Ueberrest
Noch endlich diese Ehr': ich bin der erst gewest.

В українськім перекладі Р. Купчинського:

Пославсь до вас мій шлях крізь ниви, доли й гори,
Крізь виноградні й луги і крізь дрімучі бори.
Нехай щаститься тим, хто йде за мною сміло
І хай не думає, що це недобре діло.
Бажаю кожному і успіхів і сили
І щоб його діла, як мої, всі хвалили.
Живу вдоволений, а маю на добавок
Найпершою із перших — невмірущу славу.

І справді славного подвигу Кульчицького не забули. І нині кожна віденська дитина у шкільнім віці вміє розповісти про його великі заслуги для того міста, хоч — на жаль — не знає нічого про його українське походження.

Закінчення.

З усього поданого дотепер бачимо, що участь українців у відсічі Відня була немала. Ми знаємо, що під Віднем був козацький відділ під проводом Апостола, не кажучи вже про багатьох синів Української Землі, що служили безпосередньо в армії Собеського; знаємо теж, що пізніше наспіли до армії Собеського козацькі відділи під проводом Менжинського і Вороннї, а згодом ще й відділи під проводом Мислишевського, Семена Палія, Булиги та Іскрицького, які брали участь у дальших военних операціях на Угорщині. Знаємо далі, що 8.000 козаків під проводом Куницького заатакували турків у буджацьких степах, що Куницький і переплатив власною головою. А далі щойно змальований подвиг Кульчицького, яким він записав своє імя в історії Відня справді тревалими буквами. Все те, а може й інші факти, яких нині ще не знаємо, бо наші історики другою облогою Відня з 1683 р. дуже мало досі цікавились, дає нам право сказати, що й ми маємо заслуги в увільненні Відня від турецької облоги, і що ті заслуги не такі то вже дрібні та маловажні, аби їх можна було закривати й дальше.

Тому, коли нині святкує величаво 250-і роковини тої події не тільки весь Відень, але й ціла Австрія, коли також у Польщі святкують ту подію всякими манїфестаційними святами-обходами, спеціяльними публікаціями, вибиттям памяткової медалі і т. д. і т. д., то зрозуміла річ, що відмітити як слід ті великі роковини повинні й ми українці. Це не тільки наше право, але й наш святий обовязок

—o—

Польсько-румунська торговельна умова.

В Букарешті підписано 30. серпня торговельну умову між Польщею і Румунією. Умова входить в життя з днем 1. вересня ц. р. і буде обовязувати до кінця року, однак може бути продовжена. Вона управильнює виміну товарів між обома державами на основі взаїмних контингентів. Румунія одержала контингент на свіжі овочі, консерви, олійні насіння, шкіри, целюльозу і т. п. Контингенти, признані Польщі, торкаються сирівців, півфабрикатів, вугля, цинку, пряжі, рур, вживаних у нафтовому промислі і т. д.

Радянські зброєння.

Агенція Райтера повідомляє, на основі інформацій з японських міродатних джерел, що радянські збройні сили у східній Сибірі представляють тепер більше ніж половину цілої японської армії. Радянські повітряні ескадри мають 300 літаків, між якими тяжкі бомбові аероплани творять поважне число. Загально думають, що концентрація радянських збройних сил має дефензивний характер, однак всетаки непокоїть Японію.

Турецьке свято перемоги.

АНКАРА, 31. 8. ПАТ. В Туреччині святкували вчора „свято перемоги" з приводу 11-их роковин переможного бою під Домілюпінаром, що закінчив війну з Грецією. На колишнє поле бою прибули делегати з цілої Туреччини, що зложили чолобитню перед памятником незнаного вояка.

Румунсько-німецька торговельна умова.

БУКАРЕШТ, 31. 8. ПАТ. Підписано тут умову між румунським урядом і німецьким концерном „Фарбен-Індустрі", що передбачує вивіз румунського збіжа на суму 680 міліонів леїв в заміну за імпорт до Румунії німецьких товарів за суму 544 міліонів леїв. Німецький концерн вивезе на рахунок румунського уряду 2.000 вагонів румунського збіжа по ціні на 2 проц. вищій від ціни на світовім збіжевім ринку.

ЗАГОСТРЕННЯ В ВІДЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Розвяжуть союз студентів із Німеччини.

ВІДЕНЬ, 31. 8. ПАТ. М-ство освіти видало низку розпорядків задля запевнення спокою в вищих школах. Вивішування оголошення, відозви й повідомлення істнуючих студентських союзів цензуруватиме ректор. Союз студентів з Німеччини розвяжуть. Створять спеціяльну сторожу, що в університеті матиме вдержувати порядок і запевнювати спокій.

Спекуляція хлібними картками.

МОСКВА, 31. 8. ПАТ. В Саратові розпочався процес проти 49 обвинувачених у спекуляції хлібними картками. Побіч которійних спекулянтів на лаві обвинувачених засіло багато урядовців контролі місцевого уряду постачання. Процес потреває кілька днів.

Зменшення засівів в Америці.

З Ню Йорку повідомляють, що секретар хліборобства Уелес звернувся до хліборобських організацій з домаганням зменшити засіви пшениці на 15 проц. Від зменшення продукції залежить премія, яку уряд даватиме хліборобам у висоті 28 цт. за один бушель. На основі обчислень міністерства хліборобства поверхня управи пшениці зменшиться на 9 і пів міліона акрів і винесе 124 міл. бушлів пшениці в 1934 р.

Злучені Держави видалюють іміґрантів.

Уряд Зл. Держав почав останніми часами енергійно видалювати людей, що нелегально дісталися на терен держави. Всіх обчисляють на 400 тисяч. Багато з них на основі спеціяльного права дістало дозвіл залишитися, решту числом понад 100 тисяч виселюють. Чимало з тих людей поженилося і займають ріжні посади. Тому, що в Зл. Державах нема обовязку зголошуватися урядово, головним інформаційним джерелом для влади є доноси безробітних, сусідів, а навіть позварених кревних.

При виселюванні тих людей влада дає їм безплатний транспорт до Европи. З тієї можливости користає багато безробітних, що мають право побуту, але з причини нужди хотять вернути до вітчини. На основі оголошених звітів виїздить тим способом місячно до 12 тисяч реемігрантів. Кожний з них мусить підписати декларацію, що вже ніколи не верне до Зл. Держав.

Італійсько-албанський конфлікт.

БІЛГОРОД, 31. 8. ПАТ. „Обзор" обговорює ревеляції „Дейлі Мейль" у справі італійсько-албанських взаємин і стверджує, що ті взаємини дуже напружені. Якщо албанський король Зогу, пише часопис, згодиться на домагання Італії, то це може викликати в Албанії внутрішні неспокої, а це дасть Італії привід до збройної інтервенції. Колиж Албанія відмовиться приняти умовини, поставлені італійським ультіматом, то Італія застосує ріжні репресійні засоби між іншим піддержить опозицію проти короля Зогу.

Французькі фортифікації.

З приводу інспекційної подорожі французького премієра Даладієра по льотаринґській фортифікаційній полосі пише „Пті Парізіен": „Небагато бачиться над поверхнею землі з тих укріплень, що тягнуться сотки кільометрів у віддалі 12—18 км. від кордону. Зате під землею повстали справжні міста, в яких цілі армії можуть жити цілими місяцями в глибині кількадесяти метрів. Ясно освітленими тунелями мчаться транспортові потяги зі швидкістю потягів поспішних. Склеплення виконані з бетону та сталі і все прикрите грубою верствою землі. Тільки панцирні бастіони виступають деяеде понад землю, однак вже найменші з них важать 30 тисяч кг. і містять у собі гармати найтяжчих калібрів".

Після опису великих електричних заведень, що доставляють фортифікаціям енергії, часопис кінчить: „Спеціяльні уладження у Льотаринґії уможливлюють затоплення на протязі кількох годин значних просторів землі. Всюди находяться теж глибокі рови, що мають ловити танки. Найважніші фортифікаційні точки забезпечені перед трійливими ґазами".

„Чорний фронт" аґітує.

„Чорним Фронтом" називалася в Німеччині фашистівська орґанізація Штрасера, що фрондувала проти Гітлера і тому недавно її розвязано. Однак „Чорний Фронт" не занехав своєї діяльности і в останніх днях розкинув на німецькому Шлеську тисячі летючок проти Гітлера та його помічників. Бреславська поліція глядає за авторами тих летючок, що образливо висловлюються про Гітлера. Покищо арештувала кількох провідників „Чорного Фронту".

По широкому світі.

— В Бремі та околиці скоїлися вибухи в двох великих магазинах бавовни, наслідком чого згоріло кілька тисяч бель того продукту.

— Норман Дейвіс, який з доручення президента Рузвельта відїхав до Европи, щоби взяти участь в розброїйній конференції, заявив у розмові з журналістами, що хоч сам є проти скреслення воєнних довгів, то в тій справі не одержав ніяких уповажнень.

Еміґраційні справи.

ХТО МОЖЕ ЇХАТИ ДО БРАЗИЛІЇ.

Еміґраційний Синдикат повідомляє, що до Бразилії можуть їхати: 1)власники поіменних візвань, виставлених своякам в Бразилії, 2) еміґранти без візвань, якщо мають поза оплатою за дорогу показову суму 200 долярів від особи. Від дітей до 12 років вимагають 135 дол.; 3) хліборобські родини, що їдуть на кольонію Агуя Бравка в стані Еспіріто Санто як поселенці-кольоністи.

Корабельна карта до Бразилії коштує 950 золотих від особи понад 10 років. Поселенці, що їдуть на кольонію Агуя Бравка, користають з пільгових карт корабельних і платять лиш 667.50 зол. від дорослої особи.

В СПРАВІ ВИЇЗДУ ДО КАНАДИ.

Канадійська влада видає жінкам і дітям (до 18 років) проживаючих у Канаді чоловіків і батьків дозвіл, себто перміт на в'їзд до Канади. Дозвіл такий важний 5 місяців від дня виставлення у Канаді. Запримічено, що люди пересилають такі дозволи поза речинець і виставляють родину в Канаді на кошти і труд. Тому треба зараз після одержання дозволу віднестися по інформації до Львова до Еміґраційного Дому при вул. Винниківських 4.

ЕМІҐРАЦІЙНИЙ РУХ В ЛИПНІ.

В липні виїхало з Польщі до заморських країв 1.711 осіб, а вернулося зза моря 450. Континентальна еміґрація представляється ось-як: виїхало 2.031 осіб, вернулося 1.124.

На протестаційному фронті.

ПОВІТОВЕ ВІЧЕ В ЗАЛІЩИКАХ

ПРОТЕСТ ПРОТИ БІЛЬШОВИЦЬКИХ ЗНУЩАНЬ.

Заходом Повітового Народнього Комітету УНДО відбулося в Заліщиках в неділю 27. серпня ц. р. повітове віче в салі Народнього Дому при великій участи делегатів з політичного заліщицького повіту для обговорення біжучих політичних справ і вислухання посольського справоздання д-ра Степана Барана. Віче отворив [illegible] Повітового Народнього Комітету його голова **д-р Роман Стефанович** відповідною до хвилі промовою. Після [illegible] кликання президії віча, до котрої увійшли: **д-р Роман Стефанович**, адвокат в Заліщиках як голова, **о. Омелян Боярський**, парох в Новосілці Костюковій і **п. Петро [illegible] требюк**, господар у Торськім як заступники голови та **д-р Василь Тригук**, адвокат у Тлустім як секретар, [illegible] брав голос посол **д-р Степан Баран** і виголосив реферат про сучасне політичне і господарське положення українського народу на всіх його етнографічних землях, зокрема на Радянській Україні і в Польщі. Опісля обговорив діяльність Української Парляментарної Репрезентації у минувшій сесії і закони шкільні, земельні та самоуправні, що вийшли в останніх часах. В дискусії поставлено до посла д-ра Барана кілька запитів у ріжних справах, на котрі він дав обширну відповідь. Для [illegible]

ставлення внесків забрав врешті голос б. сенатор п. Василь Бараник, торкаючися головно у своїй довшій промові теперішних жахливих відносин на Радянській Україні, де завдяки більшовицькій політиці вигибають [illegible] з голоду міліони українського населення і де червона Москва свідомо і пляново винищує безпощадно всі прояви українського національного, політичного і господарського життя. На його внесок віче ухвалило такі резолюції:

1) Зібрані на вічу в Заліщиках 27. серпня 1933 громадяни заліщицького повіту висказують довіря і признання Українській Парляментарній Репрезентації [illegible] водові УНДО за оборону прав українського народу.

2) Протестують перед культурним світом проти звірського панування червоних окупантів з Росії над українським народом на Україні за Збручем, висказують йому глибоке співчуття і взивають всі українські національні організації світу обєднатися до боротьби з комуністичною аґітаційною роботою.

По близько чотирогодинних нарадах закінчив віче промовою заслужений народній діяч о. Омелян Боярський, що візвав вічевиків до дальшої праці для безперервного скріплювання наших національних сил. Присутні відспівали національний гимн і підбадьорені на дусі розійшлися з вірою в перемогу українських визвольних змагань.

ПРОТЕСТ СЕЛА ГЛУХОВИЧІ.

Дня 20. серпня ц. р. у Глуховичах, пов. Львів, на сходинах членів читальні „Просвіти" відбулася протестаційна анкета в справі подій на Великій Україні. Після відчитання брошури „Український хліб для українських голодних селян і робітників" і статтей з української популярної преси, селянином з Глухович, Федором [illegible]чем, присутні по річевій дискусії одноголосно ухвалили протестаційні резолюції. Присутніх було [illegible] осіб. Слід згадати, що в Глуховичах не було і нема ні одного радянофіла.

КОМУНІКАТ

НАРОДНЬОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ МІСТА ЛЬВОВА.

Взиваємо отсим усіх безробітних українців абсольвентів середніх і вищих шкіл, щоби у власному інтересі подали Народній Орґанізації:

1) своє імя і назвище,
2) вік і стан,
3) адресу,
4) освіту,
5) протяг часу, в якому є без праці і причини цього (редукція, ліквідація установи [illegible]),
6) ділянку, в якій працював,
7) ділянку, в якій хотів би працювати.

Зголошуватися просимо особисто в канцелярії Народньої Орґанізації Українців м. Львова при вул. Підвалля 7., III. пов. кожного дня крім неділь і укр. свят від год. 11. перед пол. до год. 1. вполудне не дальше, як до [illegible] вересня [illegible]

ПІДПИСАННЯ ІТАЛІЙСЬКО-БІЛЬШОВИЦЬКОГО ПАКТУ НЕАГРЕСІЇ.

Мусоліні посередничить між Німеччиною та СРСР.

ПАРИЖ, 31. 8. ПАТ. „Ер Нуувель" повідомляє з Риму, що нині підпишуть там між італійським урядом і СРСР пакт неагресії. „Ле Ремпар" подає подробиці пакту й обставини, серед яких до нього прийшло. Передовсім ясно зясована там справа додержання невтральности не лише в ділянці політичній, а й в економічній. Можливість стосування бльокади або ембарго виключена. Італії залежить передовсім, щоби запевнити собі на випадок збройного конфлікту можливість запастися в вугіль, дерево й рільні продукти від сторони Чорного Моря. Крім того нема сумніву, що пакт неагресії між СРСР., Малою Антантою та Туреччиною поважно занепокоїв Італію. Відсіля бажання заключити порозуміння з більшовиками. З другого боку зближення італійського фашизму з гітлерівською Німеччиною, досі ворожо настроєною до Москви, непокоїть більшовицькі чинники, тимбільше, що деякі гітлерівські елементи почали акцію, якої метою відірвання України від СРСР і створення незалежної держави під німецьким протекторатом. Новий трактат гарантує СРСР., що Італія буде невтральна на випадок німецько-більшовицького конфлікту. Часопис приписує навіть Мусолініему, що приготовляється відіграти ролю посередника між СРСР. і Німеччиною, яка вже заявила готовість заключити порозуміння з СРСР.

ГОФЕР УЖЕ В ІТАЛІЇ.

Римські часописи повідомляють із Больцано, що провідник тирольських гітлерівців Франц Гофер, якого викрали з вязниці в Інсбруці, був уже 30. серпня в 22-ій годині на прикордонному італ. постерунку в Бренері з гітлерівцями, які вможливили йому втечу. Італійський постерунок списав протокол про перехід кордону і відставив усіх до Больцано. Гофер ранений в праве коліно. Гофер із товаришами відлетить мабуть літаком до Нірнберґу на зїзд нац. соц. партії.

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17. від 9—1 і від 3—6. НАСС.** ч. 286 3—3

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, вул. Коперника 16. II. пов. Тел. 54-46.**

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 5,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 43-50

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу дня 2. ц. м. відбудеться в домівці товариства при вул. Чарнецького ч. 26. в год. 19. відчит д-р О. Філяса: Лікування хоріб з виховання у дітей. 303

— **Вступні іспити до І. кл. для дівчат в державній муж. гімназії в Перемишлі.** У звязку з поданою нами вісткою про коедукацію в перемиській державній гімназії з українською мовою навчання довідуємося з поінформованого джерела, що до тамошної мужеської гімназії можуть без ніяких перешкод перейти ті учениці українки, що здали перед вакаціями до новотвореної польської жіночої державної гімназії на Засянні, або ті, що здали іспит до приватної гімназії Дівочого Інституту, яка має повні права. Зате дівчата, що не здавали перед вакаціями ніде іспиту, а скінчили шесту клясу народної школи, або II. клясу приватної гімназії без права прилюдности, можуть також вписатися до І. кляси, оскільки здадуть іспит згідно з новими приписами, які вже обовязували перед вакаціями. Речинець іспиту визначила дирекція тамошньої гімназії, як довідуємося, на 2. вересня, а на випадок потреби визначить ще другий пізніший речинець. Дівчата, що вчилися дома приватно, можуть також приступити до іспиту. Діти державних урядовців мають очевидно першенство, але для доньок неурядовців також знайдеться місце. Тому всі, що не знайшли місця для своїх доньок в гімназіях перед вакаціями, або які внаслідок здержання державою звороту за науку дітей в приват. заведеннях не могли післати дитини до школи, хай скористають з нагоди і чимскорше звернуться до дирекції перемиської гімназії. З провінції можуть умістити діти в Перемишлі або в інтернаті „Дівочого Інституту" або в інтернаті СС. Василіянок.

— **Свято Успення Пресв. Богородиці у Львові** відбулося в цьому році, не зважаючи на непогоду, не менше величаво, як і в попередніх роках. Було багато вірних не тільки зі Львова, але й із багатьох сіл львівського повіту, що звесь час облягали церкву Успення при Руській вул., яка була виповнена вщерть народом. Торжественну Службу Божу відправив о. кан. Лаба при співучасти о. кан. Лужницького й о. Громницького. Діяконував о. Горчинський. Співав дуже гарно міш[ан]ий церковний хор. Прегарну, незвичайно глибоку проповідь виголосив о. д-р Костельник (в навечерія мав проповідь о. Семчишин). Усіх тихих Служб Божих було в церкві від год. 5. до 12. вполудне 10 і на всіх них священики причащали народ. Разом того дня приступило до св. Причастія 833 душ, а сповідало крім 4 парохіяльних священиків ще 15 священиків запрошених. Тому наскрізь неправдива є замітка про свято в „Новій Зорі", де сказано, що священиків не було у сповідальницях і люди мусіли йти до Єзуїтів чи Бернардинів. З якою метою автор тої замітки пускає таку неправду у світ?

— **Конґрес української еміґрації в Румунії** відбудеться в днях 9. і 10. вересня ц. р. в Букарешті в салі „Лідертафель". На конґресі виголосять реферати: проф. Мацієвич про українську проблему та міжнародню політику; д-р В. Трепке про стару і нову еміґрацію з України і полк. Г. Пороховський про положення України та укр. еміґрацію.

— **30 тисяч безробітних** буде одержувати грошеві підмоги в місяці вересні ц. р. Таке рішення запало на засіданні буджетової й адміністраційної комісії 29. ц. м. у Варшаві. Загальна сума видатків, прелімінованих на виплату тих підмог винесе 1,458,600 зол. Буджетовий прелімінар фонду безробіття на вересень винесе загалом 2,700 тисяч зол., з чого вкладки обезпечених дадуть 1.800 тисяч зол., а доплата державного скарбу 90.000 зол. Коли зважити, що справжнє число безробітних виносить поверх міліона осіб, то 30 тисяч осіб, які дістануть підмоги, смішне число.

— **Нова трамваєва лінія у Львові.** В суботу, 2. вересня розпічнеться рух трамваєвих возів на новій лінії вулицею Понінського. Курсуватимуть вози лінії 10 від Замарстинівської рогачки до стації Польського Радія. Коли викінчиться нових шлях вул. Козельницькою крізь пл. Східних Торгів, буде продовжуваний курс трамваєвих возів до Стрийської шоси. Їзда від вул. Пуласького (ріг св. Софії) до стрийської рогачки коштуватиме 15 с.

— **Заграничні історики у Львові.** До Львова приїхала ґрупа учасників міжнародного конґресу істориків, зложена з 15 осіб, професорів університетів в Австрії, Німеччині, Бельґії, Франції, Анґлії, та Америці. На двірці повитали їх представники міської влади та наукових установ. Гості звідують місто а в пятницю від'їдуть до нафтового басейну в Бориславі і Трускавці.

— **Звільнення вояків.** На основі розпорядку військової влади в половині вересня ц. р. буде звільнений 1910-ий річник з війська. Наперед будуть звільнені піхотинці, що станеться вже з днем 10. вересня.

— **Велика пожежа в Дрогобичі.** В рафінерії „Нафта" в Дрогобичі вибухла пожежа в збірниках з бензиною. Пожежа була така велика, що ціле небо вкрилося червоною луною. Згоріло 14 ваґонів бензини вартости 100 тисяч зл.

— **„Хасиди" злодії.** Через Львів переїздив зі Стрия до Белза рабін Роках. На головному двірці зібралася юрба хасидів, щоби побачити „чудотворця" рабіна. За хасидів переодяглося теж кілька злодіїв і вкрали в Сим. Льоса 450 зол. і 50 дол. Тайний аґент бачив, як одному „хасидові" відірвалася була борода й він зараз утік. Поліція шукає того „хасида", бо знає його по назвищі.

— **В справі вбивства двох жидівок у Мостиськах.** В мешканні арештованого муляря Зиха переведено ревізію, яка дала сензаційний вислід. Найдено кільчик, що був власністю Шляфової. Зих не вміє якслід пояснити походження тієї річи.

— **Кровавий напад на парохію.** В селі Неводна (пов. Коросно) нічю вдерлися на парохію опришки. Коли вікарій о. Гловацький пробудився та війшов із спальні до сусідньої кімнати сім опришків під загрозою револьверів примусило священика, щоби видав їм готівку з каси Стефчика. В цюж хвилину вбіг до хати нічний сторож і став стріляти до опришків. Опришки втекли. За ними пустилися в погоню селяни. В погоні опришки вбили селянина Йосифа Банася. Поліція шукає напасників.

— **За шпигунство.** Перед окружним судом у Білостоці відбулася нагла розправа проти Сендера Олтуського і Максима Шора за шпигунство. Олтуського засуджено на 15 років, Шора на 12 років вязниці.

— **Самосуд над невинними циганами.** На ярмарку в місцевости Варвайн в долині Моравин нарід злінчував трьох циганів, що, як пізніше показалося, нічим не провинилися. Серед ватаги циганів звертали увагу незвичайною вродою 7-літна дівчинка Анка та її мати Шівана Маринкович. Нараз до циганки підійшов один селянин і заявив, що дівчинка не є її дитиною, але донькою його сестри, що недавно пропала. Зробилося збіговиско і розлючений нарід потягнув циганку з дитиною на поліцію. Тоді розійшлася чутка, що цигани схопили й вбили дитину. Кілька тисяч народу зібралося перед поліційним будинком і почали відгрожуватися. Один із циганів, видячи, що буде зле, пробував тікати. Однак нарід дігнав його і затовк камінням. Опісля вирвав з рук поліції циганку та дитину й роздер їх на кусники. Вбили теж приятельку Шівани, що мала зізнавати як свідок. Дальше юрба кинулася в сторону циганського табору над рікою. Налякані цигани скакали з висоти 10 метрів у воду, ратуючи життя. Підчас слідства виявилося, що дівчинка була справді донькою циганки Шівани.

— **Вбив професора.** В Марієнбаді нічю на 31. серпня невідомий чоловік убив бувшого професора політехніки в Ґановері Теодора Лесінґа. Вбивник стрілив двічі крізь вікно підміської віллі, в якій проф. Лесінґ жив із жінкою, виеміґрувавши з Німеччини після того, як до влади прийшов Гітлер. Як підозрілого в убивстві арештували 31-літнього шофера Макса Еке.

— **Робот помагає в переїзді через Океан.** Недавно приплив з Франції до Америки французький артист Діран Купаль, в лодці, довгій 36 стіп. Він виплив з пристані Брест дня 10-го травня, заплив до острова Мадера з групи Канарійських островів, звідтам до британської Західної Індії, опісля до французького острова Мартинік, а щойно звідси прибув до Ню Йорку. Хоч лодка була мала, то він давав собі раду і до помочі у плавбі вживав штучного чоловіка, робота, який сповняв такусаму службу, якби самий артист. Очевидно, робот кермував лодкою, коли його накрутив артист, але виконав своє завдання. Артист каже, що він в погідні дні йшов спати, а робот кермував за нього лодкою. Купаль є малярем краєвидів чи море-видів і хоче виставити свої твори в Ню Йорку. Потім завантажить свою лодку на корабель і поплине до Франції.

З кіна.

КІНО АПОЛЬО: „14. ЛИПНЯ".

Після фільми „Під дахами Парижа", „Міліон" і „Хай живе свобода!" — черговий архитвір Рене Клера, цього опівця і поета вбогих дільниць Парижа і їх мешканців. Нескладна фабула — як і нескладна любов героїв фільми — захоплює від початку до кінця своєю природністю і безпосередністю буденщини. В головній ролі найбільша французька фільмова зірка, Анна Ґеля, ідеальна в ролі продавщиці квітів і любки шофера — яка врешті його цілковито добуває, всупереч всім інтриґам своєї суперниці і двох волоцюг-злодіїв. Її партнер і вся взагалі обсада фільми — знамениті, а просто надзвичайні сцени з загальної втіхи і вуличних танків напередодні 14-го липня.

Дописи.

ПІДГАЙЦІ

Підгаєччина героям зпід Крут. Світлу память українських термопільців пошанувала Підгаєччина академією, що була ділом позамісцевих громадян, бо поза відомим місцевим читальняним хором усі виконавці програми були зпоза Підгайців. Академія, що відбулася 28 серпня ц. р., була першим святом на підгаєцькій території. Програма, хоч і скромна, та складна добором, тому полишила на гостей відрадне враження. Почав її підгаєцький хор пеаном у честь погибших. У промові, що її виголосив студ. Б. Кальба, була мова про геройство молодих юнаків, що не вагалися піти на очевидну смерть, аби промостити своїми трупами шлях волі України. Безперечно найкращою точкою програми було скрипкове сольо інж. Д. Маркова, що при вдалому акомпаніяменті п. Софії Мацелюхової відограв скрипковий концерт Beriot-a d-dur і Zigeunerweisen — Pablo de Sarate з такою технікою і чуттям, що оплески захопленої публики не вгавали довго-довго. Не менше вдатний був смичковий квартет увертюри до опери Маскані „Cavaleria rusticana". В деклямації „Крути" Т. М. Яніва подобалися тільки слова поеми. З вокальних продукцій найкращою виявився „Похорон жовніра" у виконанні муж. хору Підгаєць під дир. проф. О. Мостового і „Родились ми" Б. Кудрика у виконанні хору Заставча під пров. студ. В. Пришляка. Гарно випали продукції мішаного хору Заставча: „У весняний день" Недільського і „В гаю зелененькім" Колесси. Щож до оцінки обох хорів, то хор із Заставча видав цим разом краще, що треба пояснити обставиною, що підгаєцький хор співав два дні під-ряд Службу Божу на вітрі і це причинилося до голосової недиспозиції співаків, як безпосередньо потім вечором виступали на сцену і то з незвичайно трудним твором. Загально академія полишила гарне враження на всіх учасників.

Р. М. Богомолченко

ЗАЛІЩИЧЧИНА.

В обороні прав наших парцелянтів. Одним з великих маєтків на Поділлі є так званий городецький ключ родини графів Борковських в Городку над Дністром у заліщицькому повіті, що обіймає цілу низку дооколичних сіл. Як майже всі дідичівські маєтки, городецький ключ є значно обдовжений і знаходиться під примусовою управою. Для ратування маєтности ведено там від довшого часу (найбільше від 1928 р.) парцеляцію м ж місцеве населення і наші селяни закупили тоді найчастіше одно або двоморгові парцелі (виїмково кількоморгові), оплачуючи в готівці ціну купна пересічно по 150 до 200 долярів за морг. В цей спосіб розпарцельовано там досі около пятьсот гектарів орного поля між нашими селян у Касперівцях, Кулаківцях, Бедриківцях, Добровлянах, Городку і Щитівцях. Селяни взяли куплене поле в посідання, заплатили — як сказано — ціну купна в готівці, але, хоч минуло кілька літ, ніхто з них не є ще інтабульований за власника купленого грунту. А окружний уряд земський в Тернополі ще передтим затвердив парцеляційний операт і предложений спис набувців. З огляду на велике обдовження маєтности і можливість дальшого обдовження кількасот дрібних селянських набувців були дуже занепокоєні, що станеться з набутою ними власністю, від котрої поносили і так значні тягарі, оплачуючи прогресивний грунтовий податок по 10 золотих від морга замість по 3 зол. У тій справі звертався інтересовані вже давніше по пораду і поміч до б. сенатора Василя Бараника і д-ра Стефановича в Заліщиках, одначе вони не могли їм нічого помогти, бо свої наділи набули селяни вже по 9. січня 1926 р. Щойно тепер, коли цього року оголошено новий закон з 28. березня 1933 р. про управильнення гіпотечного стану нерухомостей, набутих при парцеляції, що первісний речинець з 9. січня 1926 продовжує до 31. грудня 1932 р., селяни, вичитавши про це згадку в часописах, звернулися поновно до сенатора Бараника, щоби допоміг їм управильнити їхню парцеляційну справу і щоби вияснив їм правні постанови, які обовязують у цій справі. Сенатор Бараник, користаючи з побуту посла д-ра Степана Барана на вічу в Заліщиках дня 27. серпня ц. р., запросив його на віче до Касперовець на наступний день (свято Успення Пр. Богородиці) з відповідним правничим рефератом про обовязуючі в парцеляційних справах земельні закони. Таке віче при участи понад 300 інтересованих наших дрібних парцелянтів відбулося в Касперівцях, повіт Заліщики, дня 28. м. м. Явилися на ньому інтересовані з Касперовець, Кулаковець, Бедриковець, Добровлян, Городка і Щитовець. Віче отворив і йому проводив сен. Бараник, реферат про земельні закони, а зокрема про закон з 28. березня 1933, виголосив посол д-р Степан Баран. Велика саля читальні „Просвіти" не могла помістити всіх цікавих, що дуже пильно прислухувалися виводам посла д-ра Барана, а опісля завдавали йому ріжні питання у звязку з виголошеним рефератом, на які дали відповідь пос. д-р Баран і сен. Бараник. Присутні рішили скористати з постанов закону з 28. березня 1933 та управильнити гіпотечний стан набутих при парцеляції наділів і в тій цілі поробили відповідні заходи.

ЗБОРІВЩИНА.

З подвигів педагоґа-шовініста у Тустоголовах. З початком цього шкільного року прийшов до нас на місце дотеперішнього управителя школи п. Осипа Держка новий учитель Казімерж Скржишовскі, що вже першого дня показав своє обличча. Дня 21. серпня ц. р., себто першого дня науки, називав українських дітей прилюдно „кабане", „г-же" і т. п. зневажливими словами наказуючи їм молитися по польськи. Коли ж не вміли по польськи молитися, то [illegible] та саджав на лавку, визиваючи їх. Між [illegible] кілька разів „кабаном" дитину Андрія Ш[illegible] запитуємо п. шкільного інспектора, якими [illegible] кермується п. Скржишовскі, примушуючи [illegible] дітей молитися в чужій мові та хто буд[е] [illegible] дітей у тій школі української мови, коли п. Скржиш[овскі] горить такою ненавистю до української [illegible] до її рідної мови?

Громадянин Тусто[головський]

—o—

СПОРТ.

СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ У ЛЬВОВІ.

У вівторок 29. VIII. пополудні розпочалися [illegible] ках УССК-у Х. з черги ситківкові мистецтва краю. [illegible] шого дня зустрілися: Пачовський—Рожанковський [illegible] 6:2, 6:3; Рожанковський Я.—Дзерович 6:2, 6:3, 6:4; Дрогомирецький—Назар 6:3, 6:1; Кулечко—Хамула 6:1, 6:[illegible] Сасик—Процишин 6:1, 6:3.

Другий день: Зелений—Хтей (Перемишль) 6:1, [illegible] Кулечко—Федак, Маруняк 6:2, 6:2 Гербаль—Мута [illegible] 6:2, 5:7; Сасик, Дрогомирецький—Пачовський, [illegible] 7:5, 10:8.

ГАСМОНЕЯ — УКРАЇНА.

В неділю 3. ц. м. відбудуться змагання за [illegible] А-кляси і вхід до окружної ліги між Гасмонеєю і [illegible] ною. Обі дружини грали досі за мистецтво і [illegible] Україна виграла одні змагання, одні програла, [illegible] змагання були нерішені. Відношення воріт 6:[illegible] Гасмонеї. Змагання ці відбудуться на грищі [illegible] в год. 16-тій. Попередять змагання за мист. [illegible] Гасмонея II.—Україна II. в год. 14.15. Ціни білетів [illegible]

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, дня 2. вересня, год. 7.30 веч. „Фрайляйн Доктор", Юрія Тепи.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 1. вересня, год. 3.30 попол. **Виступ Театру ім. Тобілевича:** „Мотря", істор. картини Лужицького та Лісевича на осн. Б. Лепкого.

Пятниця, дня 1. вересня, год. 7.30 веч. **Виступ Театру ім. Тобілевича:** „Батурин", інсценізація Лісевича на основі Б. Лепкого.

Субота, дня 2. вересня, год. 7.30 веч. **„Моя панна мама"**, комедія в 3 діях Вернея.

ЦИРК СТАНЄВСЬКИХ: (площа Зема) щодня вистава в год. 8.30, в суботу та в неділю дві вистави: в 4 год. пополудні та в 8.30 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Король пястука" (Гарі Піль).
АПОЛЬО: „14-го липня".
АТЛЯНТИК: „Позвольте нам жити!".
КАСІНО: „Остання цариця".
КОПЕРНИК: „Генерал Чень" і „Слім у тарапатах".
КОЛІСЕЙ: Фільма „Проба кохання", ревія „Сьогодні в пані Мелі".
МАРУСЕНЬКА: „Генерал Чень" і „Слім у тарапатах".
МІРАЖ: „Наші невинні наречені", „Фліп контра Фляп".
МУЗА: „Королева скорости".
ПАЛЯС: „Вірлятко".
ПАН: „Гальо Париж! Гальо Берлін!" ревія (виступ львівських артистів).
ПАСАЖ: Том Мікс „Мій приятель король".
СТИЛЕВЕ: „Люди в готелі".
ХИМЕРА: „Дівча гір".
УТІХА: „Бастер жениться" та ревія.

Закордонне радіо.

Пятниця, 1. вересня 1933.

Мор. Острава (263,8) 10.10 Концерт, **Барі** (269,4) 20.45 Оп. музика, **Братислава** (279,3) 12.30 Концерт, **Бреслав** (325) 20.00 „Рієнці" оп. Вагнера, **Мілано** (331,4) 17.15 Концерт, **Ляйпціґ** (389,6) 12.00, 17.10 Концерт, **Букарешт** (394,2) 19.40 „Аїда" оп. Вердія, **Білгород** (429,7) 19.00, 21.00 Спів, **Рим** (441,2) 21.45 Арії, **Прага** (488,6) 20.30 Концерт, **Відень** (518,1) 17.15 Солісти, 18.35 Симф. концерт, 20.20 „Вен дер Флідер блїт" муз. авдиція, **Рига** (525) 19.05 Делібесові твори, **Будапешт** (550,5) 12.05 Орхестра, 13.30 Циг. музика, 19.30 Спів, **Харків** (937,5) 9.00, 20.00 Концерт, 10.30 Звукозники, 13.50 Концерт для хлопців, 18.00 Комедія, 19.00 Український квартет, 21.30 Німецька музика та пісні.

Субота, 2. вересня 1933.

Кеніґсберг (217,1) 17.45 Пісні, 20.10 Весела програма, **Мор. Острава** (263,8) 12.30 Військ. орхестра, **Братислава** (279,3) 14.50 Концерт, 18.05 Соната, **Брно** (341,7) 18.25 Німецькі пісні, 19.10 Словацькі любовні пісні, **Ляйпціґ** (389,6) 20.00 Веселий концерт, **Берлін** (419) 17.55 Пісні, **Білгород** (429,7) 19.00 Циг. музика, **Рим** (441,2) 20.30 „Ле Жонглер де Нотрдам" оп. Маснета, **Лянґенберґ** (472,4) 18.00, 21.30 Музика, **Відень** (518,1) 11.00 Отворення Віденського Ярмарку, 12.00, 13.10 Концерт, 15.30 Хор, 20.10 „Ам Тетіш" ком. Сльободи, **Будапешт** (550,5) 20.00 Військ. музика, 21.00 Пісні, **Харків** (937,5) 9.00 Орхестра, 9.30 Муз. конкурс, 13.50, 16.20, 17.30 Концерт, 17.20 Трансм. з театру.

Львівське радіо.

Пятниця, 1. вересня 1933.

7.00—7.50 Раннішня авдиція, 12.05, 12.35, 14.55, 15.15, 15.50, 22.40 Грамофон, 15.25 Господарський комунікат, 15.35 Збіжева біржа, 16. Концерт, 17.00 Серед книжок, 17.15 Легка музика, 18.15 Рільничі сирівці, 18.35 Спів (Ант. Голембйовський), 19.05 „Заг. відомі, а так мало знані волохи з Карпат", 20.00 Симфонічний концерт (Дембіцька, сопран), 21.00 Куток краєзнавчого т-ва, 22.00 Спів (Тендлер, баритон), 22.25 Спортові вістки.

Субота, 2. вересня 1933.

7.00—7.50 Раннішня авдиція, 12.05, 12.35, 14.55, 15.15, 15.35, 16.00 Грамофон, 12.33 Метеорольоґ. комунікат, 15.25 Господарський комунікат, 16.30 Міждерж. атлетичний меч, 17.00 Відчит, 17.15 Солісти (Ю. Мехіна, сопран, Ольховий, бас), 17.45 Авдиція для хорих, 19.00 Прогулька по істор. Великопольщі, 19.40 Фейл. „У руках муринів", 20.00 Турецька музика, спів (Чекотовський, баритон), 21.15 Битва під Віднем, 21.30 Шопенівський концерт, 22.00 Спортові вістки, 22.15 Легка музика, пісоньки (Соф. Терне), 23.05 Концерт мандолиністів.

—o—

БІРЖА.

ДОЛЯР.

У четвер, у приватних трансакціях платили за доляра 6.28, при міжнародних обрахунках 6.30. Банк Польський платив 6.20 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. серпня ц. р. З приводу слабої тенденції ціни на масло не ставиться, молоко 15 сот., сметана 70 сот., яйця 3.60 зол. Тенденція на масло, молоко, сметану слаба, на яйця знижкова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОРҐОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ҐІРШШПРУНҐА Личаківська 34. Вписи на 1-річні і 5-місячні торговельні курси, стенографію і писання на машинах відбуваються щодня від год. 11—1 і 4—6 попол. 6/22 3—3

РУХАНКОВІ КОМПЛЄТИ для шкільної молоді (сорочинки, штанцята й мешти) поручає найдешевше Кооп. „ПЛАСТ", Львів, Городецька 95. Домагайтесь цінників на зимовий сезон! 278 2—4

ОКРЕМА кімната для 2-ох студенток з харчем або без. Потоцького 110, правий партер. 269 3—3

ПРИЙМУ на мешкання панночки — фортепян. Байлова, Кадецька 12, дв. 8. 289 2—3

КІМНАТА тепла, вигідна з окремим входом негайно до винайму. Піскова 40, м. 1. 290 2—2

ПРИЙМУ шевського прикравача. Львів, Руська 3. Черній і Беряк. 298 1—2

НА ПРОДАЖ 23 морги поля урожайного в цілости або в частях по приступній ціні при битім гостинці в одній комасації з будинками господарськими без суміжн[их] 15 км. до найближчого міста. Близьких інформацій подасть: Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Лужку Долішнім, п. Ниновичі к. Самбора 29[illegible] 1—[illegible]

ШУКАЮ мешкання за лекції з народної школи або з гімназії. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Студент". [illegible]

ПОШУКУЮ студента на мешкання в заміну за науку малих синів. Львів, Зелена[illegible] ника 3, у П. Галагана. 300 1—[illegible]

ДО ВИНАЙМУ 5 кімнат з повним комфортом при вул. Потоцького ч. [illegible] Інформації в УКТОДІ, тел. 51-14. Міс. [illegible] 250 зол. 297 1—[illegible]

ПОЗІР, РОДИЧІ І ШКОЛЯРІ! Робітня Українських Інвалідів у Львові, вул. Софії ч. 25 (телеф. 52-14) поручає шкільні, гімназійні шапки й одностроі виконані солідно з найкращих матеріялів, по конкуренційних цінах. На бажання висилаємо цінники і пробки [illegible] Дайте працю Українським Інвалідам! 297а 1—[illegible]

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень		зол. 0.15
1 „ одношпальтовий надісланє і некрольоґи	„	0.40
1 „ „ в тексті і новинках	„	0.48
„ на першій сторінці	„	0.55

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0.10
шукаючі праці	„ 0.08

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 360.—
„ „	1/2	200.—
„ „	1/4	110.—
„ „	1/8	60.—

Текстові сторони 30 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександ[illegible] Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10